

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Lokalna Strategia Rozwoju 2023-2027

Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS)

1

INICJATYWAŁOKALNA.PL

O czym będzie

1. Główne cechy podejścia LEADER i funkcjonowania LGD.
2. Opracowanie i wdrażanie LSR.
3. Inwentaryzacja obszaru, potrzeby, zasoby i potencjały.
4. Omówienie wyników Diagnozy obszaru.
5. Wypracowanie założeń i celów LSR.
6. ...

2

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Zakończenie programu PROW 2014-2020 (2014-2022)

- Ewaluacja
- Monitoring

Lokalna Strategia Rozwoju 2023-2027

3

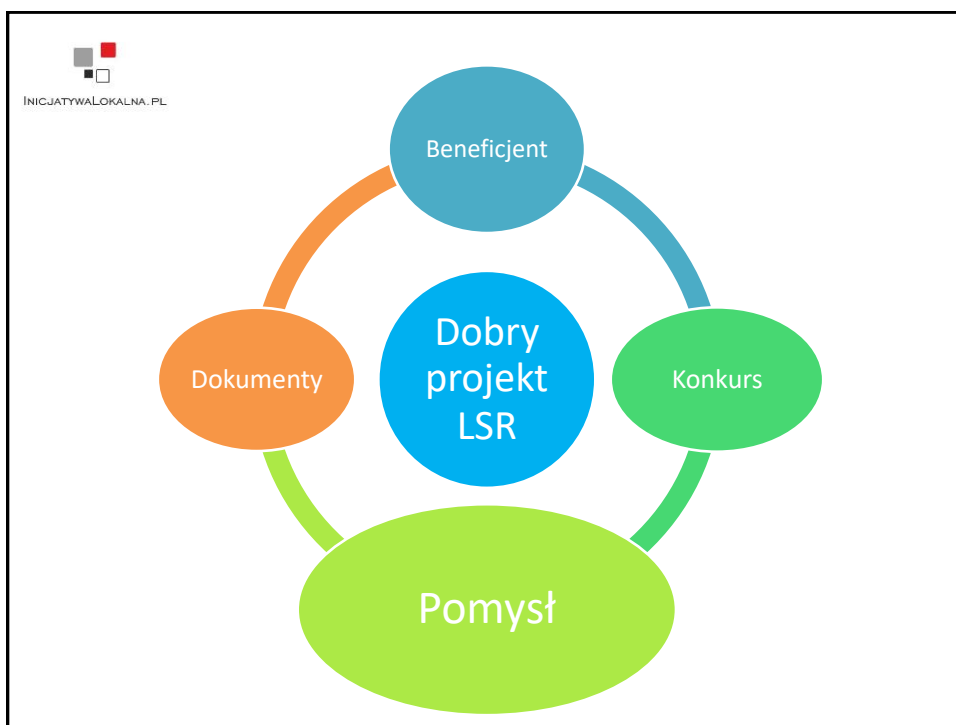
INICJATYWAŁOKALNA.PL

**„Rozwój jest tym,
co czynią jednostki i grupy
społeczne, a nie tym,
co jest robione dla nich”**

*„Nie pytaj, co twój kraj może zrobić dla ciebie,
zapytaj, co ty możesz zrobić dla swojego kraju.”
John F. Kennedy*

4

4

5

INICJATYWALOKALNA.PL

Inwestować czy wydawać pieniądze publiczne ... ?

Koszty i korzyści:

- **Ekonomiczne** (czas przejazdu / koszty leczenia / jakość życia / wartości)
- **Finansowe** (zysk / pieniądze / trwałe, pasywne przychody / koszty utrzymania)

6

Rozwój – pieniądz w obiegu lokalnym

- Mieszkańcy
- Przedsiębiorcy
- Inwestorzy
- Turyści
- ...

7

7

Miarą sukcesu dowolnego podmiotu nowoczesnego społeczeństwa obywatelskiego jest ilość rozwiązanych problemów.

Teza ta dotyczy zarówno organizacji społecznych, jak i jednostek gospodarki, sektora prywatnego i publicznego, czy organizacji pozarządowych.

Efekt, jaki wynika z przyjętych rozwiązań, uwidacznia się zaś w życiu dużych i małych społeczności; jakości ich funkcjonowania, kulturze organizacyjnej, osiągnięciach.

8

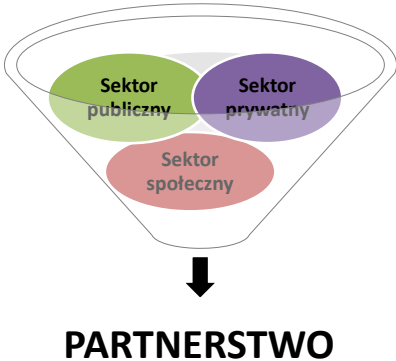
8

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Partycypacyjność – współdziałanie mieszkańców

- Liderzy obecni i przyszli
- Kapitał społeczny
- Partnerstwa lokalne:
  - Organizacje pozarządowe
  - Przedsiębiorcy
  - Samorząd
  - Mieszkańcy

... prosument ...

PARTNERSTWO

9

9

INICJATYWAŁOKALNA.PL

„Wyróżnij się albo zgiń”

10

10

INICJATYWAŁOKALNA.PL

*„Celem ochrony zabytków
jest odkrycie i zachowanie wszystkiego,
co da się zachować,
celem dziedzictwa
zaś jest współczesna konsumpcja przeszłości”*

*„Dziedzictwo jest funkcją miejsca i opcją
rozwoju”*

Gregory Ashworth

11

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Projekt

- Projekt – działanie podejmowane w celu stworzenia niepowtarzalnego wyrobu lub usługi (Project Management Institute),
- **Projekt – problem zaplanowany do rozwiązania** (Juran),
- Projekt – przedsięwzięcie realizowane w ramach określonej organizacji, które jest przedsięwzięciem nowym, nietypowym, odmiennym od działań rutynowych, takim, z jakim organizacja nie miała nigdy wcześniej do czynienia (Pawlak),
- Projekt – sekwencja powiązanych ze sobą działań, które przebiegają w określonym czasie, oraz są ukierunkowane na osiągnięcie precyzyjnie zdefiniowanego celu.

12

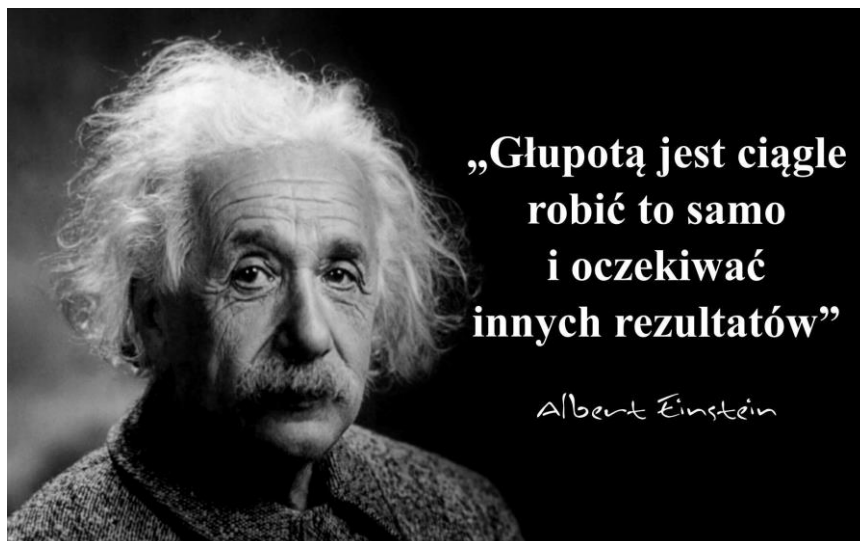
12

Teorie zarządzania

- **Zarządzanie - kierowanie** (wg. Gulickiej) to dziedzina wiedzy, która dąży do zrozumienia, dlaczego i w jaki sposób ludzie współpracują, aby osiągnąć wyznaczone cele i zwiększyć użyteczność systemów współdziałania między ludźmi
- **Zarządzanie- kierowanie** (wg. H. Boettingera) **jest sztuką, czyli twórczym porządkowaniem chaosu organizacyjnego.** Wymaga 3 składników (**wizji artysty, znajomości rzemiosła, skutecznego komunikowania się**).
- **Zarządzanie** (wg. Encyklopedii organizacji i zarządzania) to działalność kierownicza polegająca na ustaleniu celów i poddawaniu ich realizacji w organizacji podległej zarządzającemu na podstawie całości środków produkcji lub prawa dysponowania nimi.

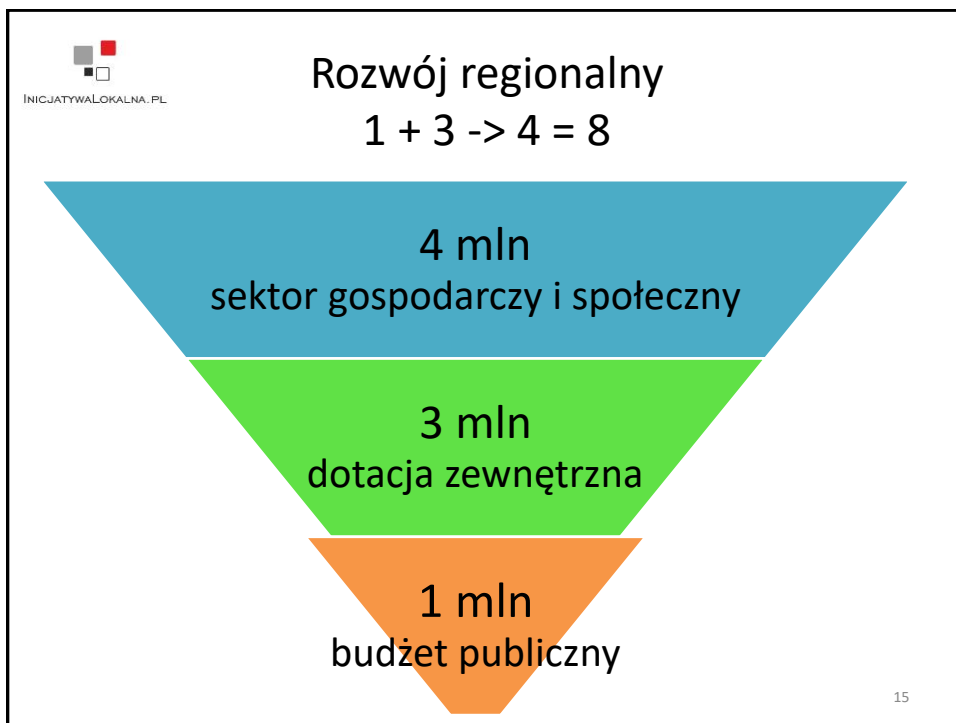
13

13

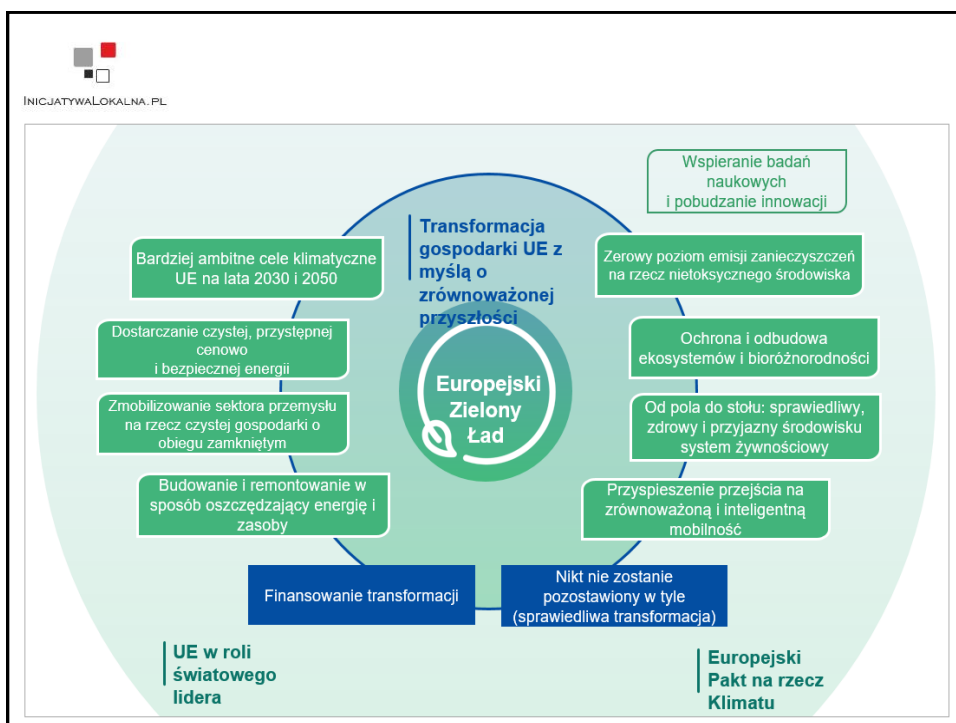

14

14

15

16

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Umowa Partnerstwa

2021–2027

Przed nami nowy okres finansowania polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2021–2027. Podstawowym dokumentem, który określa współpracę UE z Polską, jest Umowa Partnerstwa. To uzgodniona z Komisją Europejską strategia wykorzystania Funduszy Europejskich w najbliższej dekadzie. Skierowana jest zarówno do urzędników, jak i beneficjentów, którzy realizują projekty. Określa cele i zakres interwencji, odpowiedzialne instytucje za zarządzanie funduszami, programy oraz ich finansowanie.

Umowa Partnerstwa łączy ze sobą oczekiwania Komisji Europejskiej z wyzwaniami wynikającymi z krajowych dokumentów, takich jak Strategia Odpowiedzialnego Rozwoju i strategię sektorowe, które ją realizują.

Polityka spójności w czterech wymiarach: społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Wydawca: Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
ISBN: 978-83-7610-707-3

17

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Unijne i krajowe uwarunkowania wdrażania instrumentów terytorialnych (2)

ZIT

- dedykowany MOF;
- wielofunduszowy;
- wdrażany przez wiele Programów;
- wdrażany przez wiele osi priorytetowych Programu;
- strategię ZIT / strategię rozwoju ponadlokalnego.

RLKS

- główny cel: aktywizacja społeczności lokalnych;
- wiele - lub jednofunduszowy;
- fundusz wiodący;
- projekty małej skali, zgłaszane oddolnie przez LGD na poziomie lokalnym;
- lokalna strategia rozwoju.

IIT

- wdrażany przez partnerstwa i pojedyncze jst;
- dedykowany rewitalizacji;
- wielofunduszowy;
- strategię IIT / GPR / strategię rozwoju.

MINISTERSTWO FUNDUSZY I POLITYKI REGIONALNEJ

18

INICJATYWAŁOKALNA.PL

1. Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)

To narzędzie znane w poprzedniej perspektywie. Umożliwia społecznościom lokalnym inicjowanie i realizację działań rozwojowych. Aby to osiągnąć sprawnie, muszą funkcjonować Lokalne Grupy Działania (LGD). Odpowiadają one za opracowanie i realizację Lokalnych Strategii Rozwoju (LSR). W skład takiej grupy wchodzi przedstawiciele sektora publicznego, prywatnego i społecznego. Ich udział daje szansę, by umiejętnie rozwiązywać lokalne problemy i sprzyjać rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego.

Instrument jest przeznaczony dla obszarów:

- wiejskich,
- miejsko-wiejskich,
- miejskich.

RLKS realizuje projekty o małej skali, zgłaszane oddolnie na poziomie lokalnym. Wpisują się one w potrzeby gmin i powiatów powiązanych ze sobą funkcjonalnie.

19

INICJATYWAŁOKALNA.PL

2. Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT)

Ich istotą jest realizacja projektów partnerskich. Mają one wspierać miejskie obszary funkcjonalne, czyli gminy:

- miejskie,
- miejsko-wiejskie,
- wiejskie.

ZIT jest przeznaczony dla MOF miast wojewódzkich i MOF miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

Szczególnie ważnymi dla ZIT tematami są: transport niskoemisyjny, poprawa stanu środowiska przyrodniczego na obszarze MOF, zwiększenie efektywności energetycznej w MOF, wsparcie rozwoju kształcenia i szkolenia zawodowego.

20

3. Inny Instrument Terytorialny (IIT)

To nowe narzędzie będące propozycją dla samorządów, które będą realizowały przygotowaną razem strategię rozwoju na rzecz swojego obszaru funkcjonalnego i rozwiązywały wspólne problemy. Bazą dla tworzenia tego typu instrumentów mogą być zdobyte przez JST doświadczenia w realizacji kontraktów samorządowych, porozumień sieciowych czy regionalnych instrumentów terytorialnych.

IIT są przeznaczone dla:

- miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, dla których nie wyznaczono miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF),
- obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją,
- OSI o znaczeniu regionalnym,
- obszarów rewitalizacji.

21

**„Nie bądź lepszy
bądź pierwszy”**

22

22

**ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU
EUROPEJSKIEGO I RADY (UE)
2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021
r. – artykuł 31 - 33**

23

**Artykuł 31 Rozwój lokalny
kierowany przez społeczność**

Państwo członkowskie zapewnia, aby rozwój lokalny kierowany przez społeczność:

- a) koncentrował się na obszarach poniżej poziomu regionalnego;
- b) był kierowany przez lokalne grupy działania, w skład których wchodzi przedstawiciele publicznych i prywatnych lokalnych interesów społeczno-gospodarczych i w których żadna pojedyncza grupa interesu nie kontroluje procesu podejmowania decyzji;
- c) przebiegał na podstawie strategii zgodnie z art. 32;
- d) wspierał tworzenie sieci kontaktów, dostępność, innowacyjne elementy w kontekście lokalnym i, w stosownych przypadkach, współpracę z innymi podmiotami terytorialnymi.

24

Artykuł 32

Odpowiednie instytucje zarządzające zapewniają, aby każda strategia, o której mowa w art. 31 ust. 2 lit. c), zawierała następujące elementy:

- a) obszar geograficzny i populację, których dotyczy dana strategia;
- b) opis procesu udziału społeczności w opracowywaniu strategii;
- c) analizę potrzeb rozwojowych i potencjału danego obszaru;
- d) cele strategii, w tym wymierne cele końcowe dotyczące rezultatów, oraz odnośne planowane działania;
- e) ustalenia w zakresie zarządzania, monitorowania i ewaluacji, pokazujące zdolność lokalnej grupy działania do realizacji strategii;
- f) plan finansowy, w tym planowaną alokację z każdego Funduszu, oraz, w stosownych przypadkach, planowaną alokację z EFRROW, i z każdego odnośnego programu.

Może ona również zawierać rodzaje środków i operacji, które mają być finansowane przez każdy z odnośnych Funduszy;

25

Artykuł 33

1. Lokalne grupy działania opracowują i realizują strategię, o których mowa w art. 31 ust. 2 lit. c).

2. Instytucje zarządzające zapewniają, aby lokalne grupy działania **sprzyjały włączeniu** oraz, aby albo wybrały jednego partnera w ramach grupy jako partnera wiodącego w kwestiach administracyjnych i finansowych, albo zrzeczyły się w ustanowionej z mocy prawa wspólnej strukturze.

26

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Następujące zadania są wykonywane na zasadzie wyłączności przez lokalne grupy działania:

- a) rozwijanie **zdolności podmiotów lokalnych** do opracowywania i wdrażania operacji;
- b) opracowanie **niedyskryminującej i przejrzystej procedury** i kryteriów wyboru, które pozwalają **uniknąć konfliktu interesów** i zapewniają, aby **żadna pojedyncza grupa interesu nie kontrolowała decyzji w sprawie wyboru**;
- c) przygotowywanie i publikowanie naborów wniosków;
- d) wybór operacji i ustalanie kwoty wsparcia oraz przedstawianie wniosków podmiotowi odpowiedzialnemu za ostateczną weryfikację kwalifikowalności przed ich zatwierdzeniem;
- e) monitorowanie postępów w osiągnięciu celów wyznaczonych w strategii;
- f) ewaluacja realizacji strategii.

27

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027, uzgodniony, 15.07.2022

- Wspierane będą zrównoważone metody gospodarowania, przyjazne klimatowi i środowisku. Chodzi o ochronę wody, gleby i powietrza oraz dbanie o bioróżnorodność.
- Plan sprzyjać będzie produkcji i wykorzystaniu energii odnawialnej. Wzmacniana będzie różnorodność gospodarcza, w tym biogospodarka.
- Zwiększy się aktywność zawodowa i społeczna mieszkańców obszarów wiejskich, szczególnie osób z grup wykluczonych.
- Upowszechniane i wdrażane będą rozwiązania naukowe i innowacyjne, w tym cyfrowe, usuwające bariery rozwojowe wsi i rolnictwa

28

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Interwencja LEADER ukierunkowana jest na budowanie lokalnej tożsamości bazującej na **aktywizacji społecznej i przy wykorzystaniu miejscowych zasobów** w sposób zapewniający najlepsze **zaspokojenie potrzeb społeczności wiejskich**, w tym poprzez **wykorzystanie wiedzy, innowacji i rozwiązań cyfrowych**.

29

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Realizacja powyższych celów będzie możliwa przez **zaangażowanie lokalnych społeczności w przygotowanie i wdrożenie LSR**.

Przewiduje się większą niż dotychczas specjalizację i ukierunkowanie na osiągnięcie tylko najistotniejszych celów LSR. Dlatego LGD będą zobowiązane do wskazania w strategii **nie więcej niż 3 konkretnych priorytetowych celów/obszarów tematycznych**, na których będzie koncertowało się wsparcie z Planu Strategicznego.

Obszary te powinny być **wskazane precyzyjnie w odpowiedzi na zdiagnozowane problemy**, najlepiej ze wskazaniem posiadanych **specyficznych lokalnych zasobów, które można zaangażować** w tym procesie.

30

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Tym niemniej oczekuje się od LGD ukierunkowania na rozwój obszaru **w oparciu o przedsiębiorczość z jednoczesnym poszanowaniem warunków przyrodniczych (biogospodarka, GOZ) i dziedzictwa i kulturowego oraz szczególnej wrażliwości na wymiar społeczny rozwoju lokalnego.**

Mając na uwadze rolę LGD we wspieraniu włączenia społecznego szczególny nacisk zostanie położony na potrzeby zdiagnozowanych na obszarach objętych LSR grup osób w niekorzystnej sytuacji, tj.: osób z niepełnosprawnościami, kobiet, migrantów, rolników niskotowarowych lub osób poszukujących zatrudnienia np. mieszkańców osiedli po-PGR.

31

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Tym samym kierunki rozwoju przedsiębiorczości powinny uwzględniać sytuację lokalną np. posiadane zasoby przyrodnicze i kulturowe oraz popyt na usługi określonego rodzaju (srebrna gospodarka, gospodarka wolnego czasu itp.)

Działalność gospodarcza powinna być wspierana jedynie w zakresie w jakim jest to zgodne z celami tematycznymi wskazanymi w LSR.

32

INICJATYWA LOKALNA.PL

Innowacyjność

Ponadto **dużą wagę przywiązuje się do innowacyjności projektowanych rozwiązań**. Innowacyjność w ramach interwencji jest rozumiana bardzo wszechstronnie z uwzględnieniem stopnia rozwoju danego obszaru (kontekst lokalny).

Preferowane jest **wdrażanie innowacji poprzez implementowanie zupełnie nowych produktów, usług, procesów, technologii, metod organizacji lub nowych sposobów wykorzystania**, lecz przewiduje się możliwość udoskonalania rozwiązań już istniejących.

Promowanie innowacyjności może znaleźć swój wyraz w celach lub przedsięwzięciach LSR oraz w kryteriach lokalnych, jak również w samym sposobie przygotowania LSR. Dodatkowym instrumentem pozwalającym na indukowanie innowacyjności jest wdrażanie koncepcji inteligentnej wsi, które ze swej natury są ukierunkowane zarówno na rozwiązania innowacyjne, także w zakresie technologii i cyfryzacji.

33

INICJATYWA LOKALNA.PL

W celu właściwego ukierunkowania pomocy rekomenduje się zastosowanie przez LGD przynajmniej części z kryteriów wyboru premiujących w szczególności operacje:

- objęte **oddolnymi koncepcjami inteligentnej wsi** – możliwość wyboru przez LGD najlepszych koncepcji, w ramach których projekty będą premiiowane lub premiowanie projektów z każdej koncepcji, na utworzenie której LGD udzieliło wsparcia,
- zapewniające **racjonalne gospodarowanie zasobami lub ograniczające presję na środowisko**,
- dedykowane dla mieszkańców obszarów wiejskich, **wykluczonych społecznie ze względu na przynależność do grup zdiagnozowanych jako grupy w niekorzystnej sytuacji**.
- **realizowane w partnerstwie** (np. współpraca różnych grup interesu, sektorów itp..),
- zintegrowane (łącznie różne dziedziny, tematyki, gospodarki, w celu **kompleksowego zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb społeczności**).
- innowacyjne, gdzie **innowacja jest określona na poziomie LSR** (z uwzględnieniem stopnia rozwoju danego obszaru)

34

INICJATYWAŁOKALNA.PL

LGD może realizować projekty w trzech formach:

- **projekty wnioskodawców innych niż LGD**, którzy złożyli wnioski w odpowiedzi na nabór ogłoszony przez LGD. W tym przypadku rolą LGD, zgodnie z art. 33 ust. 3 rozporządzenia UE 2021/1060, jest opracowanie procedury i kryteriów wyboru, przygotowywanie i publikowanie naboru wniosków, wybór projektów i ustalanie kwoty wsparcia, a ostatecznie przedstawianie wniosków podmiotowi odpowiedzialnemu za weryfikację kwalifikowalności. Instytucja zarządzająca jest odpowiedzialna za ostateczne sprawdzenie wniosków i podpisanie umów o dofinansowanie.

35

INICJATYWAŁOKALNA.PL

LGD może realizować projekty w trzech formach:

- **projekty grantowe**, w ramach których LGD jako beneficjent organizuje nabory dla grantobiorców, którzy ubiegają się o wsparcie realizacji zadań zgodnie z przepisami nowelizowanej ustawy o RLKS. Do zadań LGD będzie należało przygotowanie i przekazanie właściwej instytucji propozycji kryteriów wyboru grantobiorców, wybór grantobiorców w oparciu o ww. kryteria, zawarcie umów o powierzenie grantu, rozliczanie wydatków poniesionych przez grantobiorców, monitorowanie realizacji zadań i kontrola, aż po odzyskiwanie grantów w przypadku ich wykorzystania niezgodnie z umową. LGD, jako beneficjent projektu grantowego, wybiera grantobiorców i zapewnia rozdzielność funkcji, co oznacza, że grantodawca nie staje się równocześnie grantobiorcą, nie ubiega się o granty w organizowanym przez siebie naborze i nie realizuje samodzielnie działań, które będą dofinansowane w ramach grantu.

36

INICJATYWAŁOKALNA.PL

LGD może realizować projekty w trzech formach:

- **projekty własne LGD** to takie projekty, które LGD realizuje samodzielnie i na swój rachunek. Instytucją ogłaszającą nabór oraz oceniającą wnioski jest LGD, środki na jego realizację pochodzą z budżetu LSR, a sam projekt wpisuje się w plan działania LSR. Projekty te wynikają bezpośrednio z LSR, nie są składane w odpowiedzi na nabór ogłoszony przez IZ. Należy podkreślić, że projekty własne powinny co do zasady być wyjątkiem od reguły, zgodnie z którą LGD wybiera projekty, a nie je samodzielnie realizuje. To każda z LGD na etapie budowania LSR podejmuje decyzję o realizacji projektu własnego, jako kluczowego. W ramach projektów własnych LGD może realizować m.in. projekty współpracy, które w okresie 2014-2020 stanowiły odrębną kategorię działań, a obecnie mogą być realizowane jako element wdrażania LSR. Mogą też stanowić – w zależności od charakteru - element zarządzania strategią – rozporządzenie UE 2021/1060 nie przesądza tej kwestii.

37

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Beneficjenta funduszy polityki spójności

Z takiej formy dofinansowania LGD może korzystać we wszystkich województwach, także tych, które nie przewidziały w swoich programach instrumentu RLKS. LGD ubiega się wtedy o środki na takich samych zasadach, jak inni wnioskodawcy składając wniosek w odpowiedzi na nabór ogłoszony przez instytucję zarządzającą (właściwą instytucję organizującą nabór). Dodatkowo IZ programu regionalnego może w SzOP przewidzieć preferencje dla projektów LGD lub wynikających ze strategii LSR w postaci dedykowanych naborów, wydzielonych kopert w ramach poszczególnych naborów lub punktów preferencyjnych w konkursach. W obu powyższych przypadkach są to jednak działania realizowane poza instrumentem RLKS. Szczegółowe zasady przyznawania wsparcia na wdrażanie projektów LSR w perspektywie 2021-2027 zostaną uwzględnione podczas drugiego etapu nowelizacji ustawy o RLKS.

38

Cele interwencji będą osiągnięte przez realizację operacji w następujących zakresach wsparcia:

1. **rozwój przedsiębiorczości**, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki w szczególności:
  - a. podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne
  - b. rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej
  - c. rozwijanie przedsiębiorstw społecznych
2. **rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych** w szczególności w zakresie:
  - a. gospodarstw agroturystycznych
  - b. zagród edukacyjnych
  - c. gospodarstw opiekuńczych,
3. rozwój współpracy w ramach krótkich łańcuchów żywnościowych
4. **poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności**, z wyłączeniem inwestycji produkcyjnych oraz operacji w zakresach wymienionych punktach 1 - 2
5. **przygotowanie koncepcji inteligentnej wsi**
6. **poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej**
7. **kształtowanie świadomości obywatelskiej** o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolnospożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki oraz ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego polskiej wsi a także wzmocnienie programów edukacji liderów życia publicznego i społecznego.
8. **Włączenie społeczne osób** w niekorzystnej sytuacji.

39

Z pomocy ze środków EFRROW **wykluczone są operacje:**

1. obejmujące budowę lub modernizację dróg, targowisk, sieci wodno-kanalizacyjnych, przydomowych oczyszczalni ścieków,
2. dotyczące świadczenia usług dla rolnictwa.

40

INICJATYWAŁOKALNA.PL

W przypadku Wdrażania LSR wsparcie udzielane jest w **formie dotacji w postaci ryczałtu** w zakresie:

1. podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne oraz rozwoju pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych do wysokości 150 tys. zł,
2. rozwoju współpracy w ramach krótkich łańcuchów żywnościowych do wysokości 350 tys. zł,
3. projektów grantowych do wysokości 500 tys. zł,

41

INICJATYWAŁOKALNA.PL

W pozostałych przypadkach Wdrażania LSR (w tym na operacji własne) wsparcie będzie miało formę dotacji w postaci refundacji kosztów kwalifikowalnych do wysokości 500 tys. zł.

W przypadku Wdrażania LSR intensywność wsparcia będzie wynosiła:

- do 50% kosztów kwalifikowalnych na operacje obejmujące inwestycje produkcyjne,
- do 100% kosztów kwalifikowalnych inne operacje, w tym na operacje obejmujące inwestycje nieprodukcyjne (zgodnie z art. 73 ust. 4 lit. c (iv) rozporządzenia o Planach strategicznych WPR),
- do 75% kosztów kwalifikowalnych w przypadku podmiotów publicznych, z czego pomoc finansowana z EFRROW wynosi maksymalnie 55% kosztów kwalifikowalnych, a pozostałe 20% kosztów kwalifikowalnych ze środków budżetu państwa.

Wymagany krajowy wkład środków publicznych, w wysokości co najmniej 45% kosztów kwalifikowalnych projektu, pochodzi ze środków własnych beneficjenta w wysokości co najmniej 25% kosztów kwalifikowalnych projektu oraz ze środków budżetu państwa w wysokości maksymalnie 20% kosztów kwalifikowalnych projektu.

42

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Ważnym aspektem wyboru operacji, jest ich **dobór pod względem komplementarnego zaspokojenia lokalnych potrzeb oraz pod kątem zapotrzebowania na nie.**

Dlatego oczekuje się od LGD, że z dość szerokiego katalogu obszarów tematycznych w jakich potencjalnie może zostać zaoferowane wsparcie beneficjentom, LGD po dokonaniu szczegółowej diagnozy obszaru i priorytetyzacji potrzeb, wskaże w LSR kilka

(maksymalnie 3)

obszary w jakich koncentrować się będzie wsparcie.

Należy także podkreślić, że wszystkie projekty, także o charakterze infrastrukturalnym stanowiąc będą integralną, wynikającą z LSR, część szerszego przedsięwzięcia i będą mieć charakter komplementarny w stosunku do pozostałych projektów realizowanych w ramach danego przedsięwzięcia

43

INICJATYWAŁOKALNA.PL

W związku z małą aktywnością osób młodych przekładającą się na brak silnego związku z obszarami wiejskimi niezbędne jest zwiększanie aktywności społecznej młodych poprzez:

1. kształcenie liderów młodzieżowych,
2. działania na rzecz lokalnego środowiska,
3. włączanie młodzieży w życie publiczne, z uwzględnieniem procesu podejmowania decyzji
4. kooperacja grup młodzieżowych,
5. wspieranie aktywności młodzieży w obszarze ekonomii społecznej,
6. budowanie sieci partnerstw

44

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Zakłada się aktywny udział ludzi młodych **w przygotowaniu oraz zarządzaniu LSR**, także przez udział w **pracach organów LGD**. Przez ludzi młodych rozumie się osoby, które **nie ukończyły 25 roku życia**.

45

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Wielofunduszowość

WPR – ok. ... zł

Program Regionalny:

- EFRR – ok. ... zł

- ...

- ...

- EFS – ok. ... zł

- ...

- ...

46

IN	Województwo	Planowane alokacje w programach regionalnych w mln EUR	EFS+ w mln EUR	CP/CS	EFRR w mln EUR	CP/CS
	kujawsko-pomorskie	52,6	52,6	CP4 (l)	0	
	lubuskie	13	13	CP4 (f),(g),(k),(l)	0	
	małopolskie	60	20	CP4 (h), (k)	40	CP5 (ii)
	podkarpackie	30	30	CP4 (f),(g),(k),(l)	0	
	podlaskie	60	30	CP4 (f),(h),(k),(l)	30	CP2 (ii), CP5 (ii)
	pomorskie	40	10	CP4 (k)	30	CP2 (ii),(vii), CP4 (iii),(vi)
	śląskie	16	16	CP4 (f),(g),(l)	0	
	świętokrzyskie	8	5	CP4 (h)	3	CP5 (ii)
	wielkopolskie	50	30	CP4 (d),(f),(g),(k),(l)	20	CP5 (ii)
	zachodniopomorskie	20	20	CP4 (h)	0	
	Razem	349,6	226,6		123	

47

INICJATYWAŁOKALNA.PL

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Paweł Walczyszyn

tel. 507 048 678
pawel@InicjatywaLokalna.pl

48

48